

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ ความเจริญทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ตลอดจนวัฒนธรรมและคุณภาพของประชากร เป็นผลสะท้อนมาจากคุณภาพของการศึกษาทั้งสิ้น การศึกษาเป็นเรื่องส่วนรวมของประเทศชาติ ดังนั้น รัฐจึงจำเป็นต้องกำหนดความมุ่งหมายและวางแผนการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และควรรอบคอบ

การจัดการศึกษาของประเทศไทยแบ่งออกเป็นสี่ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาและระดับอุดมศึกษา การศึกษาทั้งสี่ระดับนี้ มีความสำคัญและสัมพันธ์กันอย่างต่อเนื่อง ไม่อาจจะแยกจากกันได้ แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับพุทธศักราช 2520 กล่าวว่า "การศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องกันตลอดชีวิต เพื่อมุ่งส่งเสริมคุณภาพของพลเมืองให้สามารถดำรงชีวิต และทำประโยชน์แก่สังคม โดยเน้นการศึกษาเพื่ออายุรอกตลอดภัย ความมั่นคงและความผาสุกร่วมกันในสังคมไทยเป็นประการสำคัญ"¹

การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นการศึกษาภาคบังคับ เป็นการศึกษาฐานเบื้องต้นให้แก่กุลบุตร กุลธิดาโดยทั่วไป การศึกษาระดับนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งที่รัฐจะต้องจัดให้มีประสิทธิภาพและทั่วถึงโดยเท่าเทียมกัน การพัฒนาการศึกษาระดับประถมศึกษานี้จึงเปรียบเสมือนเป็นแม่บทของการพัฒนาการศึกษาทุกระดับ

---

¹สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2520), หน้า 2.

ปัจจุบันการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา มีหน่วยงานหลายหน่วยงานร่วมมือกัน
จัดและดำเนินงาน คือ

1. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ
2. เทศบาล และกรุงเทพมหานคร
3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ
4. กรมการฝึกหัดครู
5. มหาวิทยาลัย
6. กรมตำรวจ
7. กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ¹

จะเห็นได้ว่า การจัดการศึกษาระดับศึกษายังไม่เป็นเอกภาพเท่าที่ควร
ถึงแม้ว่า จะมีพระราชบัญญัติโอนกิจการการบริหารโรงเรียนประชาบาลขององค์การบริหาร
ส่วนจังหวัด และโรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็น
ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ² พ.ศ. 2523 แล้วก็ตาม การจัดการ
ศึกษาระดับนี้ยังคงกระจายความรับผิดชอบอยู่ในหลายหน่วยงานอยู่นั่นเอง ดังนั้นการพัฒนา
การศึกษาระดับนี้จึงต้องอาศัยปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน จึงจะพัฒนาได้ผลตามความมุ่งหมาย
ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีบทบาทต่อการพัฒนาการศึกษาระดับนี้ก็คือ การส่งเสริมให้เยาวชน
มีสมรรถภาพร่างกายแข็งแรง มีจิตใจและอารมณ์ดี ดังที่ฮาร์ทและเชย์ (Hart and

¹สมคิด บางโม, พื้นฐานการศึกษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อักษรเพชร-
เกษม, 2523), หน้า 106-107.

²"พระราชบัญญัติโอนกิจการบริหารโรงเรียนประชาบาลขององค์การบริหารส่วน
จังหวัดและโรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไปเป็นของ
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2523,"
ราชกิจจานุเบกษา 97 (13 ตุลาคม 2523) : 158.

Shay) กล่าวไว้ว่า "สมรรถภาพทางกายและความสามารถทางวิชาการมีความสัมพันธ์กัน"¹

รัฐบาลหลาย ๆ ประเทศได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาตัวบุคคลเพื่อพัฒนาประเทศ เพราะมีความเชื่อว่า สมรรถภาพของเยาวชน คือสมรรถภาพของประเทศ (Youth Fitness is the National Fitness) และถ้าพลเมืองมีสุขภาพอนามัยก็สามารถที่จะช่วยพัฒนาครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติได้มาก² ประเทศไทยเห็นความสำคัญในค่านี้อย่างยิ่ง เห็นได้จากแนวนโยบายการศึกษาของรัฐ ข้อ 13 กล่าวว่า "รัฐพึงจัดให้สาระและกระบวนการ เรียนรู้ครบถ้วนและกลมกลืนกันระหว่างความเจริญงอกงามทางร่างกายและจิตใจ ทั้งนี้เพื่อดำรงชีวิตที่สมบูรณ์ ตามสภาพการที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา"³ และจะเห็นได้ชัดจากแนวนโยบายของรัฐหมวด 6 ข้อ 51 ซึ่งกล่าวไว้ว่า "รัฐพึงจัดการพลศึกษาในทุกระดับ การศึกษาและพึงจัดให้ประชาชนควย เพื่อเสริมสร้างให้เกิดความสำนึกในคุณค่าการกีฬา สุขภาพอนามัย และกิจกรรมการพักผ่อน"⁴

---

¹Mercia E. Hart and Claton T. Shay, "Relationship Between Physical Education and Academic Success," AAHPER Reserch Quarterly 35 (October 1964) : 357-448.

²พอง เกิดแก้ว, สวัสดิ์ ทรัพย์จำนงค์และบรรจง คณะวรรณ, การพลศึกษา (พระนคร : วัฒนาพานิช, 2515), หน้า 3.

³สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2520), หน้า 3.

⁴เรื่องเดียวกัน, หน้า 12.

ดังนั้นประเทศไทยจึงได้บรรจุวิชาพลศึกษาไว้ในหลักสูตรของการศึกษาทุกระดับ หลักสูตรพลศึกษาเริ่มใช้ครั้งแรกที่โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ตั้งแต่ พ.ศ. 2430 ต่อมาใน พ.ศ. 2445 กระทรวงธรรมการได้จัดหลักสูตรพลศึกษาขึ้นในระดับประถม และมัธยม¹ และปัจจุบัน ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ 4 หมวด คือ คุณสมบัติที่ต้องการเน้นความรู้ และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ชีวิตที่สงบสุข และสมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ โดยมีหลักการที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. เป็นการศึกษาเพื่อป้องกัน
2. เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต
3. มุ่งที่จะสร้างเอกภาพของชาติ โดยมีเป้าหมายร่วมกัน แต่ให้ท้องถิ่นมีโอกาสที่จะจัดหลักสูตรบางส่วนให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของท้องถิ่นเอง²

จากการวิจัยประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ค่าใช้จ่ายต่อหัว ค่าลงทุน และค่าดำเนินการ โรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้รับต่ำสุด โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ได้คะแนนสูงประมาณ 2 เท่าของเด็กนักเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือและนักเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษามาก และในด้านการสอน ครูโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษามีสัมฤทธิ์ผลดีกว่าครูสังกัดกรมอื่น ๆ³

¹โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ฯ, วารสารโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ฯ (พระนคร : โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ฯ, 2496), หน้า 5.

²กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น, 2521), หน้า 1-3.

³สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, "ค่าใช้จ่ายทางการศึกษา อาคาร สถานที่ และครู" ในรายงานการวิจัยประสิทธิภาพของโรงเรียนประถมศึกษา (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2519), หน้า บทคัดย่อ.

จะเห็นได้ว่านักเรียนประถมศึกษาชนบทนั้นไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาเท่าเทียมกับนักเรียนในกรุงเทพมหานคร และความสัมฤทธิ์ผลของครูโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีคุณภาพน้อยกว่าครูสังกัดกรมสามัญศึกษา

จากการวิจัยปัญหาการจัดและการสอนผลศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นเพราะส่วนใหญ่ขาดครูที่มีวุฒิศึกษา โรงเรียนส่วนมากขาดอุปกรณ์การสอนผลศึกษาทุกชนิด เท่าที่มีอยู่ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียนและมีสภาพไม่ดี ผู้บริหารไม่เข้าใจและไม่ให้ความสนับสนุนเท่าที่ควร¹ การจัดการเรียนการสอนวิชาผลศึกษาเพื่อให้เกิดคุณภาพที่ดีนั้น จำเป็นต้องจัดสภาพให้เหมาะสมและถูกต้องตามหลัก - วิชาการ ซึ่งได้แก่ วุฒิกูรผู้สอน มีอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเพียงพอ ตลอดจนการได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ถ้าขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดไป จะทำให้การดำเนินงานสอนไม่ได้คุณภาพเท่าที่ควร

องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ เป็นองค์การฯ หนึ่งที่มึ้งงานรับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา มีโรงเรียนในความรับผิดชอบ 145 โรงเรียน² การจัดการบริหารและดำเนินงานด้านการศึกษา โดยเฉพาะการส่งเสริมด้านการผลศึกษาในโรงเรียนย่อมมีอุปสรรคบ้างไม่มากก็น้อย ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาข้อมูลและปัญหา การสอนวิชาผลศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ

¹ ปิยวรรณ เพ็ญสุภา, "ปัญหาการจัดและการสอนผลศึกษาของโรงเรียนในสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงราย" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านบริหารศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521), หน้าหกคัยอ.

² องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ, ส่วนการศึกษา, รายงานสถิติเกี่ยวกับการศึกษา พ.ศ. 2523 (สมุทรปราการ : องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ, 2523), หน้า 8.

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อให้ทราบถึงปัญหาการสอนวิชาพลศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการสอนวิชาพลศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ

ขอบเขตของเบื้องต้น

1. ผู้วิจัยถือว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ
2. ทุกโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ
3. ผู้วิจัยถือว่า ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการประสบปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นปัจจัยในการสอน

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาปัญหาการสอนวิชาพลศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ ดังต่อไปนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นครูผู้สอนวิชาพลศึกษาในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ
2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาด้านต่าง ๆ คือ
  - 2.1 ปัญหาเกี่ยวกับสถานภาพโดยทั่วไปของครูผู้สอน
  - 2.2 ปัญหาเกี่ยวกับการสอน
  - 2.3 ปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์ สถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก
  - 2.4 ปัญหาเกี่ยวกับตัวนักเรียน
  - 2.5 ปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ในการสอนวิชาพลศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารระดับโรงเรียนในการแก้ไขปรับปรุง และส่งเสริมการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น
3. เป็นข้อมูลใหญ่ผู้บริหารระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาพลศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
4. เป็นแนวทางในการศึกษา ค้นคว้าหรือวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการสอนวิชาพลศึกษาของโรงเรียนระดับประถมศึกษาของจังหวัดอื่น ๆ ต่อไป

คำจำกัดความ

ครูพลศึกษา หมายถึง ครูผู้สอนวิชาพลศึกษาหรือผู้ทำหน้าที่รับผิดชอบการสอนวิชาพลศึกษาของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งรวมทั้งผู้ที่มีวุฒิพลศึกษา และไม่มีวุฒิพลศึกษา

โรงเรียนองค์การฯ หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรปราการ

ผู้บริหาร หมายถึง ครูใหญ่ หัวหน้าส่วนการศึกษา และเจ้าหน้าที่การศึกษาทั้งในระดับอำเภอและจังหวัดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาประชาบาล